800/08

Den 7. juli 2008 blev i sag nr. 73.033:

xxxx xxxxxxxxx xxxx
xxxxxxxxxx x
xxxx xxxxxxxx

mod

Danica Pension
Parallelvej 17
2800 Lyngby

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikrede, der har gruppeinvaliderente i Danica Pension, klager over selskabets afvisning af at udbetale forsikringsydelse ved tab af erhvervsevne fra den 1/7 2002.

Selskabet har afvist at yde forsikringsdækning med henvisning til, at klagerens generelle erhvervsevne ikke har været nedsat i dækningsberettigende grad i perioden.

Forsikringen giver ret til udbetaling af fuld forsikringsydelse, hvis klagerens erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde midlertidigt eller længerevarende nedsættes til en tredjedel eller derunder. Nedsættes erhvervsevnen midlertidigt eller længerevarende til mellem halvdelen og en tredjedel, giver forsikringen ret til udbetaling af halv forsikringsydelse. Såfremt klagerens erhvervsevne nedsættes til en tredjedel, giver forsikringen tillige ret til præmiefritagelse. Der er en karensperiode på tre måneder.

Klageren, der er født i 1946, ansøgte i december 2004 om præmiefritagelse og udbetaling ved tab af erhvervsevne. I anmeldelsesskemaet oplyste hun, at hun den 30/1 2001 blev sygemeldt første gang fra sit arbejde som togfører på grund af depression. Endvidere oplyste hun, at hun siden den 1/7 2002 [15/6 2002] havde været ansat i fleksjob 20 timer ugentligt. Ifølge det oplyste var hun indtil april 2004 ansat i fleksjob i sit tidligere erhverv som togfører, hvorefter ansættelsen blev ændret til togstewardesse.

På baggrund af de i forbindelse med sagens behandling modtagne lægelige og kommunale oplysninger afviste selskabet at yde forsikringsdækning.

Klageren var utilfreds med afgørelsen, hvorfor sagen blev indbragt for Ankenævnet for Forsikring, som behandlede sagen under sagsnummer 68.687. Over for nævnet nedlagde klageren påstand om, at selskabet skulle anerkende, at hendes erhvervsevne var nedsat med to tredjedele. Nævnet, som afsagde kendelse i sagen den 22/1 2007, afviste at tage klagen til følge. I kendelsen udtalte nævnet:

> "Efter sin gennemgang af sagen, herunder navnlig de lægelige oplysninger samt oplysningerne om klagerens fleksjob, finder nævnet, at klagerens generelle erhvervsevne - vurderet i forhold til de ovenfor gengivne forsikringsbetingelser - ikke kan anses for nedsat i dækningsberettigende grad. Nævnet kan derfor ikke kritisere selskabets afgørelse, …"

Klageren var fortsat af den opfattelse, at hun var berettiget til forsikringsdækning, hvorfor hun efterfølgende til selskabet fremsendte ikke tidligere fremlagte oplysninger, herunder psykiatrisk speciallægeerklæring af 23/11 2006 samt skrivelse af 13/2 2007 fra Helbredsnævnet.

Af den psykiatriske speciallægeerklæring, der er indhentet af Helbredsnævnet, fremgår bl.a.:

> "**Henvisningsårsag**
> 60-årig gift kvinde, togfører i DSB, …, sygemeldt siden maj 2006 på grund af psykiske problemer.
> Helbredsnævnet er af DSB anmodet om at vurdere pågældende tjenestedygtighed i stillingen som togfører og generelle tab af erhvervsevne. I den forbindelse ønskes erklæringen at oplyse om relevante subjektive symptomer og objektive fund, behandlingsforløb og diagnose samt en vurdering af, om pågældende kan forventes fremover at kunne varetage en stilling uden unormalt sygefravær.
> …
> **Tidligere fysiske sygdomme**
> Siden ½-års alderen mellemørebetændelse på begge ører og opereret i venstre øre som 5-årig, 10-årig og 15-årig på S. Hospital. Er døv på venstre øre i dag og bruger høreapparat. Som barn buttet og som 14-årig fik hun slankepiller af sin mor, der havde fået dem af sin læge, og det blev spiren til et livslangt anoreksi/bulimi-symptom, hun aldrig er kommet sig over. Fra hun var 16, til hun var 40 år, vejede hun cirka 38 kg. Grovåd hver 4. dag og kastede op de andre dage. Motionerede, tog slankepiller og havde ikke menstruation i 7 år. Talte aldrig med nogen om det. Ødelagde sine tænder på grund af opkastningerne og fik protese som 30-årig.
>
> Udsat for bilulykke 17. august 1988 hvor hun kørte frontalt sammen med en anden bil i sin egen Ellert og lå i respirator i 1½ måned. Fik fjernet milten, venstre kraveben brækkede og blev ikke sat ordentligt sammen, stadig gener både kosmetisk og med smerter i dag. Tynd-

tarmen sprang 2 steder, og hun blev opereret, og der er også smerter og ubehag i dag. Hun fik noget af syren fra Ellerten over venstre ben, og det er der ar efter. Alle troede, hun døde, men hun overlevede de 201 sygedage. Mener ikke hun slog kraniet. I dag fysisk rask efter uheldet bortset fra venstre skulder.

Kort før uheldet indlagt på nyreafdelingen i 1 måned i 1988, hvor der var gjort klar til dialyse, men så gik nyrerne i gang igen af sig selv. 1996 meniskopereret i venstre knæ på Å. Amtssygehus uden sequelae.

Aktuelle fysiske lidelse
Venstre skulderproblemer som anført, får fysioterapi hver 14. dage. Venstre skulder er skæv at se på uden på tøjet. Problemer med hørelsen, døv på venstre øre og når hun bruger høreapparat er der skingerlyde i omgivelserne. Der er dyspeptiske gener og forværring af tarmsymptomer i perioder (beskrevet af egen læge).
…
Tidligere psykiske sygdomme
Altid forstået at spille skuespil for andre og skjule sine problemer.
Husker egentlig en glad barndom indtil hun opdagede sine spiseproblemer i puberteten. Husker derefter lede ved at spise flæsk hver dag og kastede det op. Julen blev forfærdelig, for det gik ud på at få så meget mad som muligt i familien.
Hun følte sig helt alene med sit problem, kunne ikke snakke med nogen om det. Følte det skamfuldt og nedværdigende og tyede som nævnt til spiritus.
Lærte efterhånden at leve med problemet, men har stadig hver dag tanker om ikke at blive for tyk, ikke at spise for meget, selvom hun ikke kaster op længere. Hun fik talt med en psykolog i forbindelse med ulykken i 1988, og da brød hun sammen og fortalte om bulimisymptomerne og gik til psykolog 10 gange, hvilket hjalp noget, men ikke nok.
Hun siger selv, hun senere har brugt cirka 30.000 på psykologsamtaler, og lige lidt har det hjulpet. Hun fik 150.000 i erstatning efter ulykken.

Aktuelle psykiske problem
Ovenstående problem med anoreksi og bulimi er fortsat, men i mindre udstrækning. I 2001 meldte depressionen sig med en vis ligegladhed og tvangstanker om, at moderen hakkede i hende som en ørn, når hun skulle sove, angiveligt hypnagoge tanker.
Desuden daglige selvmordstanker om at skære pulsåren over især om morgenen hvor det var værst.
Gik til egen læge og fik ordineret antidepressiv medicin i form af Cipralex og Zoloft, som hjalp en del især på den tvivlesyge, hun også begyndte at opleve i forbindelse med sit arbejde, ikke at gøre tingene godt nok.
Det førte til indlæggelse på Psykiatrisk Hospital som nævnt, hvor medicinen blev ændret til Noritren, et andet antidepressivt middel, og det er hun fortsat med indtil i dag suppleret det sidste år med 40 mg Cipralex, også antidepressiv medicin.
Depressionen har varet ved siden i mere eller mindre grad, men ikke været helt væk og kræver behandling fortsat. Patienten har på sit arbejde ind imellem haft det sådan, at 'nu rabler det hele for mig', hvor hun blev vældigt deprimeret, græd i enerum, og et par gange har hun ringet til en DSB-ordning om akut hjælp. Første gang hos psykiater B. … hvor hun gik 6 gange uden at få noget ud af det, og et par måneder senere hos praktiserende psykiater J., som henviste hende til psykolog, i alt 10 timer, A. Det hjalp en kort periode, og der blev brugt tegneterapi.

På sit arbejde gik det værre og værre, og patienten kunne efterhånden ikke koncentrere sig om sit arbejde mere. Hun begyndte at gå i sort ind imellem, tingene kørte rundt for hende,

og hun måtte nogle gange spørge en passager hvilken vej, de nu kørte, og hun husker, hun var rundtosset selv flere gange.
Hun tror, det var stressproblemer i forbindelse med omstruktureringer og nye arbejdsgange, og sammen med depressionen blev det for meget for hende.
Arbejdsstedet havde jo også gjort hende opmærksom på det, og de havde i 2002 indgået en aftale om fleksjob 20 timer om ugen, hvor hun blev skånet for overnatningsture, udstationering og Københavnerture.
Senere i 2004 blev der lavet en særaftale om, at hun afstod fra togførerjobbet og gik tilbage i togstewardesse-stillingen. Heller ikke det afhjalp problemet, patienten blev ved med at være sygemeldt flere gange og blev egentlig sygemeldt den 23. maj 2006.

Siden 2004 har patienten ikke fået psykiatrisk hjælp, udover hvad egen læge har kunnet bidrage med, og han har også stået for medicinudskrivningen.
Patienten har gået dels i Alkoholrådgivningen og i AAK-klubben.
Patienten har fortsat selvmordstanker dagligt, men kan håndtere det. Tænker på sin søster og sin mand om ikke at gøre det, og det hjælper. Hun har stadig svært ved at koncentrere sig i dagligdagen, bliver nemt forvirret hvis der sker flere ting på en gang og er blevet lidt ligeglad med alting fortsat. Der har aldrig været manier. Der har ikke været hallucinationer eller vrangforestillinger.

Objektivt psykisk
Bevidsthedsklar og velorienteret. Udseende svarende til alderen. Ikke præget af sit misbrug. Ikke beruset, ej heller abstineret. Tynd, men ikke mager. Der er god kontakt i samtalen, og patienten virker samarbejdsvillig og tillidsfuld. Stemningslejet er let forsænket og vippende, ind imellem grædende. Der er ingen hæmning. Der er ingen hallucinationer eller vrangforestillinger. Der er selvmordstanker, men patienten vurderes ikke selvmordsfarlig. Findes velbehandlet uden bivirkninger. Lidt rådvild og en anelse forvirret indtryk engang imellem, fortaber sig lidt i detaljer. Der er ikke nogen specifik personlighedsforstyrrelse, men en modnet anoreksi/bulimi-problematik.

Diagnoser
recidiverende depression af let til moderat grad
anoreksi/bulimi-sygdom
alkoholafhængighedssyndrom (næsten tørlagt)

Konklusion
60-årig gift kvinde, sygemeldt som togfører i DSB på grund af depression siden 2001.
Depressionen er velbehandlet, men der er klare restsymptomer på depression.
Desuden anoreksi/bulimi-symptomer siden puberteten, der også førte et spiritusmisbrug med sig gennem årene, og begge sygdomme er der stadig symptomer på.

Alle 3 sygdomme vurderes at have karakter af varighed livet ud og vil kræve behandling lige så længe.
Der kan ikke foreslås yderligere behandling.
Patienten kan ikke forventes at varetage sin stilling uden unormalt sygefravær, og hun forventes sygemeldt fremover på fuld tid."

I Helbredsnævnets skrivelse af 13/2 2007 hedder det bl.a.:

"Helbredsnævnet har vurderet [klageren] som helbredsmæssig utjenstdygtig i sin stilling som togfører. Nævnet har samtidig vurderet, at [klagerens] erhvervsevne er nedsat til 1/3 eller derunder.

…
Hvis [klageren] bliver afskediget på grund af helbredsmæssig utjenstdygtighed (svagelighed) - er hun berettiget til:

Kvalificeret svagelighedspension i medfør af lov om tjenestemandspension, § 7.

Det er dog en betingelse for at dispensere for 60 års grænsen i Tjenestemandspensionslovens § 7, stk. 3, at [klageren] fratræder sin tjenestemandsstilling senest med udgangen af februar 2007.

Det er derfor nødvendigt, at [klageren] søger sig afskediget med forkortet varsel eller - skriftligt - erklærer sig indforstået med at blive afskediget uansøgt med forkortet varsel til fratræden med udgangen af februar 2007."

Ifølge det oplyste blev klageren sygemeldt den 23/5 2006 og fratrådte sin tjenestemandsstilling ved udgangen af februar måned 2007.

På baggrund af de modtagne oplysninger fastholdt selskabet, at klagerens erhvervsevne ikke var nedsat til halvdelen eller mindre. Dette blev meddelt klageren ved skrivelser dateret henholdsvis 2/4 og 25/4 2007.

Klageren var utilfreds med afgørelsen, hvorfor sagen på ny blev indbragt for nævnet den 31/10 2007.

Klageren har nedlagt påstand om, at selskabet skal anerkende, at hun har krav på udbetaling af halv forsikringsydelse fra den 1/7 2002. Til støtte herfor har hun i den til nævnet fremsendte klage bl.a. anført, at hun - medens nævnet behandlede hendes første klage - er blevet mere syg.

Selskabet har over for nævnet fastholdt sin afgørelse og har til støtte herfor i skrivelse af 28/12 2007 bl.a. anført:

"Oplysningerne har været forelagt vores psykiatriske lægekonsulent, der blandt andet lægger vægt på, at der i speciallægeerklæringen ikke er beskrevet mere betydningsfulde tegn på psykisk sygdom. Depressionen er velbehandlet, spiseforstyrrelsen og alkoholmisbruget er under kontrol, og behandlingen varetages af egen læge. [Klageren] har ikke fået psykiatrisk hjælp siden 2004. Hun beskrives som let til moderat deprimeret.

Speciallægens konklusion om, at [klageren] ikke kan forventes at varetage sin stilling uden unormalt sygefravær, og at hun forventes sygemeldt fremover på fuld tid, er vi enige i, men [klageren] er ikke forsikret alene som togfører/togstewardesse.

Hendes erhvervsevne skal vurderes i et bredere perspektiv. Vi vurderer, om [klageren] har mistet evnen til at tjene mere end halvdelen af, hvad arbejdsdygtig person med tilsvarende alder og uddannelse kan tjene. Det fremgår af speciallægeerklæringen, at denne alene vurderer [klageren]s erhvervsevne i forhold til stillingen som togfører i DSB.

Fleksjobbet i hendes tidligere erhverv som togstewardesse har hun måttet opgive, men det skaber ikke i sig selv en formodning om, at hendes generelle erhvervsevne er nedsat i tilstrækkeligt omfang, idet det aldrig er forsøgt med omplacering til et arbejde, der tager mere hensyn til hendes skånebehov. Dette ville være hensigtsmæssigt, da det netop fremgår af speciallægeerklæringen side 4, at 'Hun tror, det var stressproblemer i forbindelse med omstruktureringer og nye arbejdsgange, og sammen med depressionen blev det for meget for hende.' Herudover fremgår det, at fleksjobbet måtte opgives på grund af årsager, der relaterer sig til det konkrete job.

[Klageren] er efterfølgende blevet tilkendt svagelighedspension, men det skaber heller ikke i sig selv en formodning om, at den generelle erhvervsevne er nedsat i tilstrækkeligt omfang i forhold til forsikringsbetingelserne. Tværtimod fremgår det, at vurderingen alene er foretaget tid fra stillingen som togfører.

Det er fortsat vores vurdering, at [klageren] ikke har dokumenteret, at hendes generelle erhvervsevne er nedsat til halvdelen eller mindre af helbredsmæssige årsager."

Hertil har klageren i skrivelse af 27/1 2008 til nævnet bemærket:

"Jeg takker fordi jeg fik lov at vente med at indsende svar til den 29/0108. Grunden er at jeg igen har været indlagt: Epikrise vedlagt.
Epikrise er nu ikke helt min egen opfattelse. F.eks. enkeltstående tilfælde, grunden julen. Nu er det jo ikke helt enkelt, julen er for meget. Jeg forsøger at tage mit eget liv.
Jeg ved slet ikke om I skal bruge disse oplysninger. Måske jeg blander tingene sammen. Jeg har noteret på Danicas svar, har ligesom ikke kræfter til den helt store redegørelse.
Danica skal ikke og bør jo heller ikke interessere sig for mit velbefindende nu. Jeg blev afskediget fra mit flexjob på svagelighedspension fra DSB. Det har jeg affundet mig med. Jeg har for længst indset at jeg ikke kan varetage et job. De penge det handler om er:
Kopi vedlagt af brev fra 22. november 2004. Jeg ringer over og hører om det er relevant med forsikringen nu hvor jeg har fået Flexjob. G. svarer at den forsikring kunne jeg få noget fra men jeg skal indsende anmeldelse inden 1. januar 2005.
Det står jo klart og tydeligt i brev af 22. november at fra den dato gælder det ikke for mig. Men alt er opfyldt. Jeg kan ikke forstå at Danica vil have mig omskolet nu. Folk på Flexjob, kan jo ikke nu og har ikke kunnet det siden 1. januar 2005. Men min ret og krav gælder fra 01/07 2002 til jeg får min afsked 01/03 2007."

På medsendt kopi af selskabets skrivelse af 28/12 2007 har klageren anført enkelte supplerende bemærkninger.

Herefter har selskabet i skrivelse af 13/2 2008 til nævnet anført:

"[Klageren] henviser til vores brev fra den 22. november 2004, der omhandler ændringen i forsikringsbetingelserne for folk i fleksjob. Denne ændring gælder ikke [klageren], da hun blev sygemeldt før den 1. januar 2005, hvor ændringen trådte i kraft.

Vores afgørelse vedrørende præmiefritagelse og udbetaling ved tab af erhvervsevne har således intet med ændringen i forsikringsbetingelserne at gøre. Der er udelukkende tale om en vurdering af den generelle erhvervsevne.

Der er dog ikke fremkommet nye lægelige oplysninger, og vi fastholder derfor vores tidligere afgørelse med den begrundelse, at [klageren] ikke har dokumenteret, at hendes generelle erhvervsevne er nedsat til halvdelen eller mindre af helbredsmæssige årsager. Tværtimod viser Ankenævnets tidligere afgørelse og speciallægeerklæringen fra den 23. november 2006, at [klagerens] generelle erhvervsevne ikke er nedsat til halvdelen eller derunder af den fulde erhvervsevne.

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 3. Præmiens betaling.**

…

Stk. 4 Bortfald af præmiebetalingen.

Forsikringstageren fritages for betaling af forsikredes præmie, hvis forsikredes evne til at erhverve en arbejdsindtægt som følge af sygdom eller ulykkestilfælde nedsættes til 1/3 eller mindre af den erhvervsevne - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - der er normal for personer af samme alder og uddannelse i samme egn.

Fritagelsen gælder fra den dag, nedsættelsen af erhvervsevnen til 1/3 eller mindre har varet i 3 måneder uden afbrydelse. Fritagelsen fortsætter, så længe erhvervsevnen er nedsat til 1/3 eller mindre, dog længst indtil præmiebetalingens ophørstidspunkt. …

…

§ 4. Dækning ved tab af erhvervsevne.

Stk. 1. Ret til udbetaling ved tab af erhvervsevne.

Forsikringen giver ret til udbetaling af forsikringsydelse i tilfælde af midlertidig og længerevarende tab af erhvervsevne som følge af sygdom eller ulykkestilfælde indtruffet inden det aftalte ophørstidspunkt eller tidligere fratrædelsestidspunkt.

Udbetaling af forsikringsydelsen sker med 1/12 månedligt fra det tidspunkt, der er anført i aftalen, når forsikredes erhvervsevne uafbrudt har været nedsat til 1/3 eller mindre, respektive til mellem 1/2 og 1/3 som følge af det samme ulykkestilfælde eller den samme sygdom i 3 måneder (karenstiden), med mindre andet er nævnt i aftalen. Karenstiden regnes dog aldrig fra før den første dag for lægebehandling.

…

Forsikringsydelsen udbetales, hvis forsikredes erhvervsevne midlertidigt eller længerevarende er nedsat til 1/3 eller mindre af den fulde erhvervsevne.

Den halve forsikringsydelse udbetales, hvis forsikredes erhvervsevne midlertidigt eller længerevarende er nedsat til mellem 1/2 og 1/3 af den fulde erhvervsevne.

…

Stk. 3. Længerevarende tab af erhvervsevne.

Bliver forsikrede ved med at være sygemeldt, og har forsikredes sygdomstilstand stabiliseret sig i sådant omfang, at hans fremtidige erhvervsevne kan vurderes, foretages en vurdering af, om forsikredes erhvervsevne længerevarende er nedsat til 1/3 eller mindre, respektive til mellem 1/2 og 1/3. …

…

Forsikredes erhvervsevne anses for længerevarende at være nedsat til l/3 eller mindre, respektive mellem 1/2 og 1/3, hvos han blivende ikke længere er i stand til at tjene mere end

1/3, respektive 1/2 - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - af hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt erhvervsdygtige personer af tilsvarende uddannelse og alder.

Ved vurderingen af forsikredes tab af erhvervsevne foretages et skøn over, om forsikrede må anses for egnet til omskoling. Hvis forsikrede anses for egnet til og i tilfælde af omskoling må forventes at bliver i stand til at opretholde den førnævnte indtjening, anses hans erhvervsevne ikke for nedsat til 1/3 eller mindre, respektive mellem 1/2 og 1/3.

Der tages ikke hensyn til, om forsikrede på grund af situationen på arbejdsmarkedet er eller efter omskoling vil blive i stand til at få arbejde svarende til sin uddannelse."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen, herunder særligt speciallægeerklæringen af 23/11 2006 og Helbredsnævnets udtalelse af 13/2 2007, der også omfatter en vurdering af klagerens generelle erhvervsevne, finder nævnet det godtgjort, at klagerens generelle erhvervsevne varigt har været nedsat til 1/3 eller derunder fra klagerens sygemelding den 23/5 2006, og at klageren er berettiget til ydelser i forhold hertil. Selskabet skal på dette grundlag genoptage sagens behandling.

Som følge af det anførte

b e s t e m m e s :

Selskabet, Danica Pension, skal anerkende, at klagerens generelle erhvervsevne er nedsat til 1/3 eller derunder fra den 23/5 2006, og skal på dette grundlag genoptage sagens behandling.

J. Hermann